

ולא די לי זה, אלא שמאותו היום והלאה השתדלתי לעשות עמהם טוב.

בכה רבי אבא ואמר, מעשיו של זה הם יותר מיוסף, שיוסף היו אחיו ודאי, והיה לו לרחם עליהם, אבל מה שנה עשה - יותר מיוסף, נאה הוא שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס על נס.

פתח ואמר, (שם) הולך בתם ילך בטח ומעקש דרכיו יודע. הולך בתם ילך בטח - זה האדם שהוא שהולך בדרכי התורה, ילך בטח - שלא יכולים נזקי העולם להרע לו. ומעקש דרכיו יודע - מי יודע? זה הוא מי שסוטה מדרך האמת ורוצה לגבות מחברו, יודע. מה זה יודע? הוא יכר בעיני כל בעלי הדין שלא יאבד מהם הדמות של אותו האדם, כדי להביא אותו למקום שינקמו ממנו, ומשום כך יודע.

ובא וראה, אותו שהולך בדרך אמת, הקדוש ברוך הוא מכסה עליו כדי שלא יודע ולא יכר לבעלי הדין, אבל מעקש דרכיו יודע ויכר להם. אשרי אותם בני האדם שהולכים בדרך אמת והולכים לבטח על העולם, שהם אינם פוחדים בעולם הזה ולא בעולם הבא.

ויראה האנשים כי הובאו בית יוסף. רבי יוסי אמר, אוי להם לבני האדם שאין יודעים ואין מסתכלים בדרכי התורה. אוי להם בשעה שיבא הקדוש ברוך הוא לתבוע אותם על דין מעשיהם, ויקום הגוף והנפש לתת חשבון על כל מעשיהם בטרם יפרדו הנפש מן הגוף.

ואתו היום הוא יום הדין, היום

חיישנא כל יומא לההוא בישא דאשלים לי. ולא די לי דא, אלא דמההוא יומא ולהלאה, אשתדלנא למעבד עמהון טבא.

בכה רבי אבא ואמר, יתיר עובדוי דדין מיוסף, דיוסף הוה אחוי ודאי, והוה ליה לרחמא עלוי. אבל מה דעביד דא, יתיר הוא מיוסף. יאות הוא דקודשא בריך הוא ירחיש ליה ניסא על ניסא.

פתח ואמר, (משלי) הולך בתם ילך בטח ומעקש דרכיו יודע. הולך בתום ילך בטח, דא ההוא בר נש, דאזיל בארחין דאורייתא. ילך בטח, דלא יכילו נזקי דעלמא לאבאשא ליה. ומעקש דרכיו יודע, מאן יודע. דא הוא מאן דאסטי מארחא דקשוט, ובעי גבי דחבריה. יודע, מהו יודע, ישתמודע איהו בעיניהון דכל מארי דדינא, דלא יתאביד מנייהו דיוקנא דההוא בר נש. בגין לאייתאה ליה לאתרא דינקמון מגייה, ובגין כך יודע.

ותא חזי, ההוא דאזיל בארח קשוט, קדשא בריך הוא חפי עליה, בגין דלא אתידע, ולא אשתמודע, לגבי מאריהון דדינא. אבל מעקש דרכיו יודע, וישתמודע לגבייהו. זכאין אינון בני נשא דאזלי בארח קשוט, ואזלי לרוחצן על עלמא. דלא דחלי אינון בעלמא דין, ולא בעלמא דאתי:

ויראה האנשים כי הובאו בית יוסף. רבי יוסי אמר, ווי לון לבני נשא, דלא ידעי ולא מסתכלין בארחי דאורייתא. ווי לון בשעתא דקדשא בריך הוא ייתי למתבע לון דינא על עובדיהון, ויקום גופא ונפשא

למיהב חשבנא מפל עובדיהון, עד לא יתפרשון נפשא מן גופא.

וההוא יומא, יומא דדינא איהו, יומא דספרין פתיחן, ומאריהון דדינא

שספרים פתוחים ובעלי הדין
עומדים, משום שבאותו הזמן
עומד הנחש בקיומו לנשף אותו,
וכל האיברים מתרגשים אצלו,
והנשמה נפרדת מן הגוף
והולכת ומשוטטת, ואין יודעת
לאיזו דרך תלך ולאיזה מקום
מעלים אותה.

אוי לאותו היום! היום של רגז
ונאצה אותו היום. משום כך
צריך לאדם להרגיז את יצרו כל
יום, להזכיר לפניו אותו יום
שיעמד בדין המלך, שמכניסים
אותו תחת הארץ להרקב,
והנשמה נפרדת ממנו.

ושנינו, לעולם ירגיז אדם יצר
טוב על יצר הרע וישתדל אחריו.
אם הולך ממנו - יפה, ואם לאו
- ישתדל בתורה, שהנה אין לך
דבר לשבר את היצר הרע אלא
התורה. אם הולך - מוטב, ואם
לא - יזכיר לו את יום המות, כדי
לשבר אותו.

באן יש להסתפל, שהרי זה הוא
יצר הרע, וזה הוא מלאך המות,
וכי מלאך המות נשבר לפני יום
המות, והרי הוא ההרג של בני
האדם, ונשמע שזו שמחה שלו,
ומשום כך מסטה את בני האדם
תמיד כדי להמשיכם לזה?.

אלא ודאי מה שנתבאר שיזכר
לו אדם אותו יום המות - ודאי
כן זה, כדי לשבר את לב האדם,
שהרי אין יצר הרע שורה אלא
במקום שנמצאת שמחת היין
וגסות הרוח, וכשנמצאת רוח
שבורה, אז נפרד ממנו ואין
שורה עמו, ומשום כך צריך
להזכירו את יום המות, ולשבר
גופו, והוא הולך לו.

בא ראה, יצר טוב צריך שמחה
של תורה, ויצר הרע שמחה של
יין ונאופים וגסות רוח, ומשום
כך צריך אדם לרגז תמיד מאותו

קיימין. בגין דההוא זמנא, קיימא נחש
בקיומיה, לנשכא ליה. וכל שייפי מתרגשין
לגביה, ונשמטא אתפרשא מן גופא, ואזלא
ושטיא. ולא ידעת לאן ארחא תהך, ולאן
אתר סלקין לה.

ווי לההוא יומא, יומא דרוגזא ונאיצו ההוא
יומא, בגין כך אבעי ליה לבר נש,
לארגזא יצריה כל יומא, לאדכרא קמיה
ההוא יומא, דייקום בדינא דמלכא, דקא
עאלין ליה תחות ארעא לאתרקבא, ונשמטא
אתפרשא (דף רב ע"א) מגיה.

ותנן, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע, וישתדל אבתריה. אי אזיל מגיה,
יאות. ואי לאו, ישתדל באורייתא. דהא לית
לך מלה לתברא יצר הרע אלא אורייתא. אי
אזיל, מוטב. ואי לאו, ידבר ליה יומא
דמותא, בגין לתברא ליה.

הבא אית לאסתפלא, דהא דא הוא יצר
הרע, ודא הוא מלאך המות. וכי
מלאך המות מתבר מקמי יומא דמותא. והא
איהו קטולא דבני נשא הוי, ואשתמע דחדוה
הוא דיליה. ובגין כך אסטי לון לבני נשא
תדיר, בגין לאמשכא לון לדא.

אלא ודאי מה דאתמר, דידכור ליה פר נש
ההוא יומא דמותא. ודאי הכי הוא,
בגין דמתבר לבא דבר נש. דהא יצר הרע לא
שריא אלא באתר דאשתפח חדוה דחמרא,
וגסותא דרוחא. וכד אשתפח רוחא תבירא,
כדין אתפרש מגיה, ולא שריא בהדיה. ובגין
כך בעי לאדכרא ליה יומא דמותא, ויתבר
גופיה, ואיהו אזיל ליה.

תא חזי, יצר טוב בעי חדוה דאורייתא,
ויצר רע חדוה דחמרא, וניאופין